

France Martin Dolinar

LETOPISI LAVANTINSKO-MARIBORSKE ŠKOFIJE
KOT ZGODOVINSKI VIR

I.

Zgodovina lavantinsko mariborske škofije je bila že od nekdaj v središču pozornosti naših cerkvenih zgodovinarjev. Sad njihovega dela so življenjepisi posameznih lavantinsko mariborskih škofov¹ in dva obsežna prikaza zgodovine škofije,² ki ju v novejšem času dopolnjujejo študije posameznih vidikov in vprašanj s tega področja.³ Nič čudnega torej, če so tudi letopisi te škofije pod različnimi vidiki izredno dragocen zgodovinski vir za vsakega, ki se želi soočiti s posebnimi vprašanji te najstarejše škofije na Slovenskem.⁴

Osnovna **struktura podatkov**, ki nam jih nudijo letopisi lavantinsko-mariborske škofije, je v glavnem ista, kot pri ljubljanskih.⁵ V dodatkih pa prinašajo ti letopisi toliko novosti, da ne bo odveč o njih podrobneje spregovoriti.

Tudi tu moramo seveda opozoriti v prvi vrsti na dve temeljni informaciji, ki nam jih ti letopisi nudijo. Ob ustanovitvi leta 1228 je bila lavantinska škofija še zelo majhna in nepomembna, saj je obsegala le osem župnij in je bila v vsem podrejena salzburškemu nadškofu. Jožefinske reforme so v letih 1786—88 lavantinski škofiji začrtale popolnoma nove meje.⁶ S priključenim velikovškim in celjskim okrožjem so Slovenci v prej nemški škofiji dobili večino. Ko je škof Anton Martin Slomšek leta 1859 prenesel še škofijski sedež iz Št. Andraža v Labodski dolini (od tod lavantinska škofija) v Maribor, je na nek način nastala »nova škofija«. Njene meje so se na severu v glavnem krile z narodno mejo, na jugu pa s štajersko kranjsko deželno mejo.⁷ Večje spremembe svojih meja je lavantinsko-mariborska škofija doživela še 1920 in 1964, ko se je vprašanje njenih meja pravno dokončno uredilo. Vse spremembe, tako škofijskih meja, kot meja dekanatov in posameznih župnij moremo leto za letom verno spremljati na podlagi letopisov in si na ta način vse do najnovejše dobe ustvariti verno karto **teritorialne razsežnosti škofije**.

Druga velika skupina podatkov zadeva njeno **personalno stran**, predvsem, kar zadeva njeno vodstvo, duhovnike, redovnike in redovnice, ki so delovali v škofiji. O vsebini podatkov velja isto, kar smo rekli za letopise ljubljanske škofije: v začetku so podatki skopi (le navedba priimka in imena, ter navedba službe in kraja, kjer je

¹ Osnovne življenjske podatke o posameznih škofih nam nudi Hierarhia catholica medii et recentioris aevi. Do sedaj je izšlo osem zvezkov za čas od 1198 do 1903, Patavii in Monasterii 1913—1978; Slovenski biografski leksikon prinaša življenjepise za naslednje škofo: Karlin A., 429; Kutnar I., 597; Napotnik II., 190—192; Slomšek III., 367—379; Stepischnegg III., 470—471; Stobej III., 488—489; Thurn 12. zv. 82; Tomažič 12. zv. 106. V leksikonu Die Bischöfe der deutschsprachigen Länder 1785/1803 bis 1945, Berlin 1983, izdal Erwin Gatz, so opisani naslednji škofi: Firmian 191—192, Kuenburg 419—420; Kuttnar 425—426; Napotnik 529—531, Schrattenbach 671—672, Slomšek 708—710, Stepischnegg 738—739 in Zimmerman 838—839. Vse škofo pa je opisal Tangl Karlmann, Reihe der Bischöfe von Lavant, Klagenfurt 1841 (z daljšim zgodovinskim uvodom o škofiji).

² Orožen Ignacij, Das Bisthum und die Diözese Lavant, 7. zv., Maribor 1875—1889; Kovačič Franc, Zgodovina lavantinske škofije 1228—1928, Maribor 1928.

³ Iz obsežne literature naj omenim le Zbornik ob 750-letnici mariborske škofije, Maribor 1878; prispevke v zborniku Moja in tvoja Cerkev, Ljubljana 1982; študije, ki so jih v posameznih številkah zbirke Acta Ecclesiastica Sloveniae objavljali Bogo Grafenauer, Jože Minarič, Ivan Škafar in Ivan Zelko.

⁴ V Personalstand des Bistums Lavant in Steiermark für das Jahr 1910, 237—254 je objavljena izčrpna in dobra analiza podatkov iz letopisov lavantinsko-mariborske škofije do leta 1909.

⁵ prim. France M. Dolinar, Letopisi ljubljanske (nad)škofije kot zgodovinski vir, v: ZC 36 (1982), 231—241.

⁶ Lavantinski škof je odstopil svoje ozemlje na zahodnem Štajerskem sekovskemu škofu, dobil pa je od salzburškega nadškofa na Koroškem v velikovškem okrožju 25 župnij, od bivše goriške nadškofije 85 župnij na Štajerskem in Koroškem, ter 27 župnij od ljubljanske škofije na Koroškem in pretežno Štajerskem. Prim. Ožinger Anton, Zgodovina mariborske škofije, v: Tvoja in moja Cerkev, Ljubljana 1982, 91.

⁷ Prim. Grafenauer Bogo, Etnična vprašanja ob preureditvi lavantinske škofije v slovensko škofijo na Štajerskem, v: AES 1, 1979, 107—136.

to službo vršil), sčasoma pa postanejo podatki popolnejši: datum in kraj rojstva, datum posvetitve za duhovnika, naslov in zadnja služba, ki jo opravlja. Smrtni datum odkrijemo s sistematičnim pregledovanjem nekrologijev.⁸

II.

Podobno kot pri ljubljanskih, je tudi pri letopisih lavantinsko-mariborske škofije značilna negotovost glede njihove zunanje oblike in nedoslednost v naslovu. Prvi letopis je izšel leta 1796 z naslovom *Schematismus der Bistum Lavantinischen Geistlichkeit*. Ze leta 1804 se je preimenoval v *Verzeichnis der Bisthum lavantinischen Geistlichkeit*, v letu 1808 pa v *Personalstand des Konsistorium und der gesammten Welt- und Kloster-Geistlichkeit der Fürstbischöflichen Lavanter Diözes*. Leta 1810 nosi naslov *Verzeichniss über den Personalstand des Konsistorium und der gesammten Welt und Klostergeistlichkeit der Fürstbischöflichen Lavanter Diözes*. Als Anhang zum Direktorium auf das Jahr 1810. Od leta 1815 do 1825 je izhajal pod naslovom *Personalstand des Konsistorium und der gesammten Welt- und Klostergeistlichkeit der Fürstbischöflichen Lavanter-Diözes*. Od leta 1826 do 1840 nosi naslov *Schematismus des Bisthum Lavanter Kirchensprengels mit Anfang des Militär-Jahres*... Als Anhang zum Kirchen-Kalender. V letih 1841 do 1856 so naslov nekoliko poenostavili v *Schematismus des Bisthumes Lavant*. Mit Anfang des Militär-Jahres... Als Anhang zum Kirchen-Kalender. Z letom 1857 odpade podnaslov Als Anhang des Kirchen-Kalender. Od leta 1860 dalje izhaja pod naslovom *Personalstand des Bisthumes Lavant*. Mit Anfang des (Kirchen) Jahres..., ki dobi leta 1865 še dopolnilo *Personalstandt des Bisthumes Lavant in Steiermark*...

V slovenščini je letopis izšel prvič leta 1920/21 z naslovom *Šematizem lavantinske knezoškofije*. Leta 1926 izraža naslov tudi njen pravni položaj: *Šematizem neposredno sveti stolci podrejene lavantinske knezoškofije*.⁹ Leta 1948 nosi naslov *Šematizem lavantinske škofije*, ki ga leta 1956 dopolnijo *Šematizem lavantinske škofije in apostolskih administracij*.¹⁰ Leta 1963 izide letopis prvič z novim imenom škofije *Šematizem mariborske škofije in administracij delov sombotelske, graške in krške škofije*. Leta 1969 nosi preprosto naslov *Mariborska škofija*.¹¹

Pod skupnim naslovom je bil letopis lavantinsko-mariborske škofije objavljen za leto 1922 v delu: *Cerkveni priročnik za katoliške Jugoslovane*, za leto 1939: *Opći šematizam katoličke Crkve u Jugoslaviji*. *Cerkev v Jugoslaviji*, za leto 1978: *Letopis slovenskih škofij*. Naslovi duhovnikov in župnij lavantinsko-mariborske škofije pa so navedeni tudi v publikaciji *Adresar katoličke crkve u SFRJ za leto 1981*, in v *Naslovníku slovenskih škofij za leta 1981, 1982, 1983 in 1984*.

Do vključno leta 1919 so letopisi pisani v nemškem jeziku. Pri iskanju krajev moramo biti pozorni na nedoslednost (negotovost?) pri pisanju nemške oblike kraja, npr. leta 1796 *Findischfeistriz*, se leta 1804 spremeni v *Windischfeistriz*, prav tako Zilli v Cilli in podobno. Na podobne primere je potrebno včasih paziti tudi pri priimkih duhovnikov.

Več reda pa kažejo letopisi pri izhajanju. Kot že rečeno, je izšel prvi letopis leta 1796, nato 1798, 1804, 1809, 1810, 1815, 1817, 1819, 1821. Od 1821 do vključno 1925 so letopisi izhajali vsako leto (manjkata le za leti 1824 in 1835!), od 1926 do vključno 1934 vsaki dve leti, nato pa občasno: 1937, 1939, 1948, 1956, 1963, 1969.

⁸ Poleg objavljenih podatkov v letopisih za posamezna leta, sta izšla v Mariboru tudi dva posebej tiskana nekrologija za leta od 1859 do 1936 oziroma 1959.

⁹ 1. maja 1924 je sv. sedež lavantinsko škofijo izločil iz salzburške metropolije in jo neposredno podredil sebi.

¹⁰ Ker sta mirovni pogodbi v St. Germainu in Trianonu dodelili kraljevini SHR nekatere kraje iz sekovske, krške in sombotelske škofije, jih je sv. sedež poveril v upravo (administraturo) lavantinskemu škofu. Prim. Jože Smej, Priključitev delov sombotelske, krške in sekovske škofije mariborski škofiji, v: Zbornik ob 750-letnici mariborske škofije, Maribor 1978, 20–27.

¹¹ Leta 1962 se je lavantinska škofija preimenovala v mariborsko, ali točneje v mariborsko-lavantinsko. Leta 1964 so ji bile dodeljene župnije, ki jih je upravljal od leta 1923 dalje (prim. op. 10). Leta 1968 se je mariborska škofija vključila v novoustanovljeno slovensko cerkveno pokrajino.

1971, 1974, 1978. Sem moramo prišteti še dva nekrologija, ki sta izšla leta 1936 in 1959.

III.

Struktura podatkov in njihova vsebina

Prvi letopis lavantinske škofije je bil leta 1796 natisnjen v Celovcu (Klein-mayerische Buchdruckerei). Naslovno stran krasi grb vladajočega škofa Vincenca Jožefa kneza Schrattenbacha.¹² Podatki v letopisu so seveda času primerno še skromni. Vrstni red podatkov je naslednji: škof, konzistorij; duhovni svetniki in konkurzni izpraševaci. Duhovniki so razdeljeni po okrožjih (celovško in celjsko), ta pa po dekanatih in župnijah. Pri vsakem župniku je navedeno samo ime, priimek in služba, ki jo je takrat opravljal. Redovniki so navedeni v okviru župnije, v kateri se je nahajal njihov samostan. Sledijo podatki o študentih teologije, umrlih duhovnikih (od 1. novembra 1794 do 1. maja 1796) in seznam iz lavantinske škofije odpuščenih duhovnikov. Letopisu so dodana imenska kazala duhovnikov, samostanov in dekanatov po okrožjih.

Letopis za leto 1798 ne prinaša nobenih novosti. **Leta 1804** je osiromašena tako zunanja oblika letopisa (brez grba), kot tudi njegova notranja vsebina. Manjkajo namreč podatki o škofijskih upravnih službah ter abecedni seznam na koncu knjige.

Letopis za **leto 1809** navaja seznam duhovnikov v dušnem pastirstvu, študenti teologije so razvrščeni po letnikih, prvič se pojavi seznam upokojenih duhovnikov. **Leta 1810** so redovniki prvič navedeni v posebnem seznamu. Za **leto 1815** je posebej poudarjeno, da izhaja letopis kot dodatek k direktoriju (cerkvenemu liturgičnemu koledarju). Nekatere kuratne cerkve se preimenujejo v lokalije. **Leta 1819** se poleg abecednega seznama duhovnikov pojavi tudi abecedni seznam krajev. **Leto 1826** prinaša v letopisu nekatere novosti: vrstni red podatkov je naslednji: škof ordinarij, seznam lavantinskih škofov z letnicami vladanja (tokrat se pojavi prvič), kapitelj, konzistorij. Duhovniki so navedeni v okviru župnij, te pa so razdeljene po okrožjih in dekanatih. Pri vsaki župniji je naveden patronat in število vernikov (duš). Redovniki so navedeni po svojih redovnih hišah. Sledijo seznam umrlih duhovnikov, seznam bogoslovcev, statistični pregled škofije in abecedno kazalo oseb. V dodatku so navedeni učitelji na šolah po posameznih dekanijah. **Leta 1828** dobi statistični pregled škofije že določeno obliko. **Leta 1829** je pri umrlih duhovnikih prvič navedena tudi njihova starost.

Pomembno prelomnico v strukturi podatkov pomeni **leto 1844**. Abecedni seznam duhovnikov prvič navaja poleg imena in priimka tudi datum rojstva in datum posvetitve posameznih duhovnikov. **Leta 1845** je v abecednem seznamu krajev za slovenski del škofije v oklepaju navedena tudi slovenska oblika kraja. **Leta 1846** je struktura podatkov naslednja: ordinarij, vrsta lavantinskih škofov, stolni kapitelj, konzistorij. Župnije so razvrščene po okrožjih, znotraj okrožij pa po dekanatih. Pri vsaki župniji je naveden patronat, število vernikov in službujoči duhovnik (samo služba). Sledi seznam duhovnikov, ki delujejo izven škofije, seznam redovnikov (ti so naštet po samostanih, kjer živijo. Navedena je samo njihova služba, brez osebnih podatkov). Statistični pregled škofije je prav tako razdeljen po dekanatih in navaja število župnij, lokalij, kaplanij, kuratnih in dvornih beneficijev, število dušnih pastirjev, število duhovnikov v drugih sužbah, upokojenih in nezmožnih duhovnikov, skupno število duhovnikov, število cerkva in kapel. Abecedno kazalo duhovnikov navaja kraj in datum rojstva in datum posvetitve za duhovnika. Abecedni seznam dušnopastirskih postojank, podružnic, kapel, patronatov (Vogtei). Slovenska imena krajev so navedena v oklepaju. V dodatku sta navedena seznama učiteljev

¹² Schrattenbach je bil kar dvakrat lavantinski škof. Prvikrat (1777—1790) se je zaradi slabih dohodkov škofiji odpovedal, vendar je bil po smrti škofa Gandolfa Ernesta Kuenburga (1790—1793) še enkrat izvoljen za njenega škofa (1795—1800). Med ljudstvom je bil bolj priljubljen morda samo še škof Slomšek. Pod njegovo vladavo so se končala dolgoletna pogajanja zaradi ureditve novih meja škofije.

na nemških šolah po dekanijah in pregled šol. **Leta 1857** so v letopisu navedene tudi redovnice.

Premestitev sedeža škofije iz Št. Andraža na Koroškem v Maribor odseva seveda tudi iz letopisov, predvsem kar zadeva novo teritorialno razdelitev dekanatov in župnij.¹³ **Leta 1860** so v letopisu imenoma navedeni profesorji in študentje teologije in vodstvo semenišča.¹⁴ Pri redovnikih je navedeno leto ustanovitve samostana in kdo ga je ustanovil. **Leta 1862** je pri posameznih župnijah navedena najbližja pošta. **Leta 1865** je dodan seznam obveznosti dekanov, šolskih nadzornikov in samostanov do ordinariata. Novi so tudi podatki o vodstvu in gojencih novoustanovljenega deškega semenišča Maximilianum-Viktorinum v Celju¹⁵ ter podatki o veroučiteljih na ostalih šolah. **Leta 1866** je pri duhovnikih v oklepaju prvič navedena tudi slovenska oblika priimka (npr. poleg Sortschitsch tudi Sorčič), vendar samo v okviru župnije, ne pa tudi zadaj v abecednem seznamu. Nov je tudi seznam duhovnikov po kano- nični starosti (to je po dnevu posvetitve za duhovnika).

Pomembno vsebinsko prelomnico letopisov lavantinske škofije kot zgodovinski vir brez dvoma pomeni **leto 1867**, ko je mariborski kanonik in cerkveni zgodovinar **Ignacij Orožen** začel v dodatku letopisov objavljati zgodovino lavantinske škofije. Dodatek je imel samostojno oštevilčene strani, kar je omogočilo duhovnikom, da so posamezne zvezčiče pozneje vezali. Zato v letopisih samih danes le še v redkih primerih dobimo ta dodatek z Orožnovo zgodovino. Tako je Orožen do leta 1899 obdelal vso zgodovino lavantinske škofije. **Leta 1869** je seznam škofov opremljen s kritičnimi opombami pod črto. **Leta 1872** že prevladuje slovenska oblika priimka v abecednem seznamu duhovnikov. Izpadejo podatki o deškem semenišču v Celju. **Leta 1879** so v letopisu navedeni tudi podatki o centralnih cerkvenih uradih po vrstnem redu: vladajoči papež, seznam papežev, kardinalov, metropolit. Ostali podatki so isti. Pojavijo se zopet podatki o deškem semenišču Maximilianum-Viktorinum, ki je bilo iz Celja prestavljeno v Maribor. V **letu 1889** so dvojezična imena krajev navedena tudi v tekstu letopisa. **Leta 1891** so pri župnijah navedene tudi posamezne podružne cerkve in najbližja šola s podatkom, koliko razredov ima. **Leta 1892** je trideset lokalij navedenih med župnijami. **Leta 1893** se zopet pojavi grb vladajočega škofa. Poleg osebnih podatkov o vladajočem papežu je navedena vrsta rimskih papežev z letnico izvolitve, letnico smrti in dolžino vladanja. Novi so tudi podatki o rimski kuriji (o kongregacijah, papeških centralnih uradih, upravi in nunciaturah). **Leta 1894** sta v seznamu papežev navedeni samo letnici izvolitve in smrti.

Vrsto novosti v strukturi podatkov prinaša letopis za **leto 1895**. Dodan je statistični pregled dušnopastirskih postojank in oglas glede sej konzistorija, konkurznih izpitov, vizitacij in birm v tekočem letu. Nova rubrika so Katoliška združenja (Katholische Vereine) v lavantinski škofiji s podatkom o njihovi ustanovitvi. Predvsem pa velja opozoriti na **škofijsko kroniko**, ki so jo začeli tiskati s tem letom. Rubrike so se tudi pri kroniki sčasoma ustalile, zato bom sproti opozarjal le na posebnosti, oziroma na nove rubrike ter važnejše podnaslove znotraj posameznih rubrik, ki so večinoma posvečeni izrednim dogodkom ali priložnostnim slovesnostim v preteklem letu. **Leta 1895** ima kronika samo štiri rubrike: blagoslovi, posvetitve, ljudski misijoni in duhovne vaje. Naslednje leto (**1896**) sta v kroniki objavljeni kot novi rubriki katoliška združenja in nekrologij. **Leta 1899** je abecednemu seznamu župnij dodan tudi abecedni seznam podružnic.

¹³ Leta 1856 je dosegel škof Slomšek premestitev škofijskega sedeža iz Št. Andraža v Maribor in novo razmejitev med krško, lavantinsko in sekovsko škofijo. 16. in 20. maja 1857 je oboje potrdil tudi Rim. Premestitev sedeža se je izvršila 1859. Škof je oddal koroške kraje škofiji v Celovcu, dobil pa je od sekovske kraje mariborskega okrožja, kjer so bivali Slovenci.

¹⁴ Leta 1859 se je Slomšku posrečilo vzpostaviti bogoslovje v Mariboru. Do tedaj so lavantinski bogoslovci študirali teologijo v Celovcu. Prim. Jože Rajhman, Mariborsko bogoslovje in njegov pomen za rast mariborske škofije, v: Zbornik ob 750-letnici mariborske škofije, Maribor 1978, 37–43.

¹⁵ Škof Slomšek je v letu 1855/56 dijaški zavod v Celju spremenil v zavod za vzgojo bodočih duhovnikov in mu dal ime Maximilianum, vendar avstrijska vlada zavoda formalno ni potrdila. Leta 1861 je podoben zavod ustanovil v Mariboru in mu po ptujskem mučencu dal ime Viktorinum. V veliki meri zaradi ekonomskih razlogov so leta 1864 združili oba zavoda v Celju pod skupnim imenom Maximilianum-Viktorinum, vendar so ga že leta 1878 prenesli v Maribor, prim. Franc Kovačič, n. d. 405–407.

Predomnica stoletja prinaša prelomnico tudi v strukturi podatkov v letopisih lavantinske škofije. Leta 1900 sta dodana zgodovinska pregleda škofije in stolnega kapitlja. Pri župnijah so navedeni osnovni zgodovinski podatki o cerkvi, o oltarjih v njej, njene mere (širina, dolžina in višina), patronat, število vernikov (duš), podatek o najstarejši matični knjigi v župniji, okrajno glavarstvo in okrajno sodišče, pošta, telegraf, šola, navedene so podružne cerkve, od 1902 je navedena tudi najbližja železniška postaja in njena oddaljenost od župnijske cerkve, ter nadmorska višina pri cerkvenem zvoniku. Pri kroniki se pojavita novi rubriki: muzej in cerkvene stavbe družbe. Leta 1901 poroča kronika o prvem evharističnem kongresu (prazniku) v lavantinski škofiji 22. 11. 1900, o tretji škofijski sinodi, ki jo je vodil škof Napotnik¹⁶ in o generalnem zborovanju avstrijske Leonove družbe,¹⁷ ki je bilo 23. in 24. julija 1900 v Mariboru. Poleg že ustaljenih rubrik poroča kronika leta 1902 o praznovanju svetega leta tako v vesoljni cerkvi in še posebej v lavantinski škofiji. Leta 1903 poroča kronika o srebrnem jubileju (25 let vladanja) papeža Leona XIII., o postavitvi gotskega spomenika v mariborski stolnici, o misijonarjih zlatomašnikih pri sv. Jožefu v Celju in o katoliški literaturi, ki je izšla v preteklem letu v lavantinski škofiji. Bibliografija katoliške literature je postala redna rubrika škofijske kronike! Leta 1904 nadaljuje kronika poročilo o slovesnostih ob 25-letnici vladanja papeža Leona XIII., nato se spomni njegove smrti (20. julija 1903) in izvolitve novega papeža Pija X. Poleg rednih rubrik podrobno poroča o četrti škofijski sinodi lavantinske škofije leta 1903,¹⁸ o slovesnostih ob 1600-letnici smrti sv. Viktorina Ptujkega, ter o kanoničnih vizitacijah in birmah preteklega leta.

Leta 1905 podrobno opisuje, kako so po posameznih dekanijah proslavili marijansko sveto leto 1904, poroča o uvedbi celodnevne češčenja v lavantinski škofiji. Dragoceno je poročilo o prvem tečaju za organiste v Mariboru.¹⁹ Naslednje leto (1906) zasledimo v kroniki poročilo o odmevu uvedbe celodnevne češčenja sv. Rešnjega Telesa v lavantinski škofiji, poročilo o odredbi lavantinskega škofa, naj po vseh župnijah ob nedeljah in praznikih zvonijo z velikim zvonom pet minut ob 9. uri zjutraj in ob šestih zvečer. Zanimivo je tudi poročilo o prvem katehetskem dnevu lavantinske škofije.²⁰ Leta 1907 poroča kronika o provincialni sinodi v Salzburgu in o peti škofijski sinodi lavantinske škofije leta 1906.²¹ V kroniki leta 1908 zasledimo opis posvetitve Marijine bazilike v Mariboru (danes frančiškanska cerkev), o posvetitvi in otvoritveni slovesnosti novega učiteljskega v Mariboru, o drugem tečaju za organiste in o zahvali župnije Ivansko v Bosni, kateri je dekan iz Kozjega daroval Marijin kip za njihovo cerkev.

Leta 1909 kronika poleg rednih rubrik poroča o praznovanju lurških jubilejev in petdesetletnice mašništva papeža Pija X. Dragocen je opis novih orgel in novega okna v mariborski stolnici. Sledi poročilo o glasbeno govorniški akademiji mariborskih bogoslovcev, o društvu katoliških gospa,²² o šolskih sestrah,²³ o stopetdeset letnici mariborske in celjske gimnazije, o društvih in o bratovščinah.²⁴ Osrednja tema

¹⁶ Škof Napotnik je vodil pet škofijskih sinod v Mariboru, in sicer v letih 1896, 1900, 1903, 1906 in 1911. Pred njim je vodil škofijsko sinodo že škof Stepischnegg leta 1883. Sklepi teh sinod so bili v celoti tiskani v posebnih knjigah. Prim. Ojnik Stanko, Mariborske škofijske sinode, v: Zbornik ob 750-letnici mariborske škofije, Maribor 1978, 28—36.

¹⁷ Leonova družba (Leo Gesellschaft) je bila ustanovljena leta 1896 v Ljubljani z namenom, da pospešuje študij literarnih in duhovnih ved. Izdajala je revijo Čas, ki je izhajala dvakrat mesečno.

¹⁸ Gre za tretjo sinodo, ki jo je vodil škof Napotnik. Sklepi so objavljeni v: Ecclesiae Lavantinae Synodus Dioecisana anno 1903, Marburgi 1904.

¹⁹ Leta 1900 so v Mariboru ustanovili posebno združenje za materialno in moralno podporo organistov. Združenje si je prizadevalo omogočiti med drugim organistom tudi višjo strokovno izobrazbo.

²⁰ O problematiki kateheze so obširno razpravljali na sinodi leta 1906. Prim. Synodus dioecisana Lavantina anno 1906 concita et facta, Marburgi 1907.

²¹ To je bila četrta sinoda, ki jo je vodil škof Napotnik: Synodus dioecisana lavantina, anno 1906, Marburgi 1907.

²² Društvo je bilo ustanovljeno leta 1860 z namenom, da podpira uboge dijakinje ter ostale revne in bolne ljudi. Iz tega društva se je 1902 izločila Zveza krščanskih žena z namenom, med družinami in v javnem življenju širiti krščanska načela.

²³ Šolske sestre so prišle v Maribor iz Gradca leta 1864. Na pobudo škofa Slomška so se 1869 osamosvojile. Prva ravnica predstojnica nove kongregacije, s. Margareta Puhar je dala družbi nova pravila in jim kot glavno delovno področje določila krščansko vzgojo in pouk mladine.

²⁴ Letopis navaja 34 različnih društev in bratovščin, ki so delovale na področju lavantinske škofije. V posebni rubriki pa je navedeno 26 podružnic cerkvenih stavbnih družb.

kronike za leto 1910 je opis praznovanja petdesetletnice prenosa škofijskega sedeža iz Št. Andraža v Maribor leta 1909.²⁵ Sledijo poročila o sedemstoletnici frančiškanov, o srebrnem škofovem jubileju papeža Pija X., o tretjem tečaju za organiste. Pojavi se tudi nova rubrika, ki poroča o stanju duhovščine v lavantinski škofiji. V prvem nadaljevanju v obsežnem prispevku (str. 237—254) poroča o podatkih letopisov lavantinske škofije.

Kronika v letopisu leta 1911 poroča o petem marijanskem kongresu v Salzburgu v preteklem letu. V rubriki »Personalstand« poda zgodovinski oris škofijskih centralnih uradov in kratek življenjepisa lavantinskih škofov. Omeniti velja tudi poseben pregledni seznam patronatov v škofiji. Leta 1912 ima kronika podroben opis šeste lavantinske škofijske sinode,²⁶ v rubriki »Personalstand« pa je podan zgodovinski oris stolnega kapitlja in navedeni vsi kapitulariji z osebnimi podatki. Leta 1913 poroča kronika o prvem avstrijskem katehetskem kongresu in 23. mednarodnem evharističnem kongresu na Dunaju in o evharističnem kongresu v lavantinski škofiji. V rubriki »Personalstand« zasledimo zgodovinski oris bogoslovne šole v Mariboru, kjer so navedeni tudi vsi profesorji, ki so na tej šoli poučevali.²⁷

Leta 1914 prinaša kronika poročilo o slovesnostih ob 1600-letnici milanskega edikta cesarja Konstantina, o svetoletnem odpustku in zgodovinski oris deškega semenišča Maximilianum-Viktorinum v Celju, oziroma po letu 1878 v Mariboru. Leta 1915 posveti kronika veliko prostora poročilom o molitvah in raznih drugih pobožnostih za mir. Bralce obvešča, da pripravljajo uredniki poseben nekrologij. V letih 1916, 1917 in 1918 so opisani spomina vredni dogodki med vojno. Nova rubrika nam poroča o Tretjem redu sv. Frančiška v lavantinski škofiji. Leta 1919 je letopiš zadnjič pisan v nemškem jeziku. V opombi na str. 348—349 je slovensko opravičilo, da je bil večji del letopisa že tiskan, ko so se odločili za slovensko izdajo. Nové rubrike v kroniki poročajo o pobožnostih za mir, o naseljitvi usmiljenih bratov v Vrbju pri Žalcu.

Za leti 1920 in 1921 je letopis izšel skupaj, in sicer prvič v slovenskem jeziku. Tiskan je bil v Mariboru na 286 straneh. Struktura podatkov je naslednja: 1. sv. rimska Cerkev: vrsta rimskih papežev, vladajoči papež, sv. rimski kolegij, kongregacije, sodišča, uradi, uprava papeških palač, nunciature; 2. Salzburški metropolit; 3. zgodovinski pregled lavantinske škofije, vrsta lavantinskih škofov, vladajoči škof, patronatske pravice in bremena lavantinske škofije, stolni kapitelj (zgodovina in sedanjí kapitulariji); 4. knezoškofijski ordinariat; 5. doktorji teologije, šolski nadzor-niki, stolnica, bogoslovno učilišče, semenišče, dijaško semenišče (Maximilianum-Viktorinum), veroučitelji na drugih učnih zavodih, okrožja naddekanatov;²⁸ 6. župnije so razdeljene po dekanatih. Pri vsaki župniji so navedeni zgodovinski podatki o cerkvi (kdaj je zidana in kdaj obnovljena), njene mere, patronat, število vernikov, od kdaj so matične knjige, okrajno glavarstvo in sodišče, pošta, železniška postaja, nadmorska višina, službujoči duhovniki z osnovnimi osebnimi podatki, podružnice in druge cerkve v župniji, kapele, šole in občina; 7. seznam redovnikov in redovnic v lavantinski škofiji z njihovimi osnovnimi podatki. Tudi redovnice so tokrat navedene imenoma. Za kongregacijo šolskih sester, ki je bila leta 1869 ustanovljena v Mariboru, so navedene sestre tudi drugod po svetu. Pri vsakem samostanu je podatek, kdaj je bil ustanovljen; 8. seznam izven škofije živečih duhovnikov; 9. seznam umrlih duhovnikov; 10. seznam duhovnikov po kanonični starosti; 11. statistični pregled dušnopastirskih postojank, duhovščine in prebivalstva v lavantinski škofiji; 12. naznanila in seznam periodičnih vlog; 13. patronati nad župnijami lavantinske

²⁵ prim. op. 13.

²⁶ To je bila peta sinoda, ki jo je vodil škof Napotnik. Sklepi so objavljeni v knjigi *Operationes et Constitutiones synodi dioeceseanae Lavantinae, anno 1911, Marburgi 1912*.

²⁷ Prim. tudi Jože Rajhman, *Mariborsko bogoslovje in njegov pomen za rast mariborske škofije*, v: *Zbornik ob 750-letnici mariborske škofije*, Maribor 1978, 37—43.

²⁸ Na sinodi leta 1906 je škof Napotnik (za razliko od ljubljanske škofije, ki je obnovila arhidiakonate) razdelil lavantinsko škofijo na štiri naddekanate, za naddekanate pa postavil kanonike stolnega kapitlja.

škofije (skupaj jih je bilo 38, od tega 24 duhovnih in 14 svetnih); 14. škofijska kronika ima naslednje rubrike: posvečenja; blagoslovi; misijoni, duhovne vaje in druge pobožnosti; tridesetletnica škofovanja škofa Mihaela Napotnika; kanonične vizitacije in birme; katoliško slovstvo; tretji red sv. Frančiška; katoliška društva in pobožne bratovščine; cerkvene stavbne družbe; opombe; 15. abecedni seznam oseb (posebej za moške, posebej za ženske), župnij in podružnic; 16. spremembe, pravki in dopolnila. Opombe in kazalo. To osnovno strukturo podatkov ohranijo letopisi tudi v naslednjih letih. Spremembe so vidne predvsem v poročilih o izrazito časovno pogojenih slovesnostih in jubilejih.

Leta 1922 je pri ordinariju sporočilo o smrti škofa Mihaela Napotnika in o njegovem pogrebu. Dodana so tudi navodila za uradovanje. Istega leta je izšel tudi **Cerkveni priročnik za katoliške Jugoslovane**, ki ga je pripravil Anton Mrkun.²⁹ Podatki o Mariborski (lavantinski) škofiji so navedeni pri Salzburški metropoliji na str. 63—76. Podana je najprej kratka zgodovina lavantinske škofije, nato pa podatki po naslednjem vrstnem redu: škof, stolni kapitelj, škofijska pisarna, bogoslovje (profesorski zbor), vodstvo semenišča in število bogoslovcev (42); vodstvo dijaškega semenišča in število gojencev (40); veroučitelji v Mariboru; okrožja naddekanatov, župnije po dekanatih (pri vsaki je navedeno število duš, pošta in službujoči duhovnik), verska organizacija, karitativna dejavnost (z osnovnimi zgodovinskimi podatki). Na str. 165 je naveden še kler mariborske škofije izven države SHS. Podatki so v glavnem o ponemčenih Slovencih v Soboti.³⁰

Letopis za leto 1924 je začuda zelo osiromašen. Izpadli so vsi daljši zgodovinski orisi, vrsta rimskih papežev in kardinalov ter kronika. Pri službujočih duhovnikih v župniji je navedena samo letnica, od kdaj so na župniji, vsi ostali podatki so zadaj v abecednem seznamu. Dodan je statistični pregled cerkvenih bratovščin, družb in društev. Leta 1928 nas podnaslov opozori, da je letopis izšel ob sedemstoletnici lavantinske škofije. To je dalo verjetno povod, da so zopet navedeni vsi lavantinski škofje z letnicami vladanja, vendar brez kritičnih opomb pod črto. V letih 1930 in 1932 je v letopisu objavljena slika vladajočega škofa Andreja Karlina in njegov grb, v letih 1934 in 1937 pa slika in grb škofa Ivana Tomažiča. Prav tako so ponovno navedeni sezname rimskih papežev, kardinalov in rimske kurije.

Za leto 1939 je bil letopis lavantinske škofije objavljen v delu **Opći šematizam katoličke Crkve u Jugoslaviji**³¹ (str. 316—356). Cerkvena karta Jugoslavije (za str. 16) nam najprej prikaže grafični prikaz škofije, sledi splošen pregled škofije (patron, površina, jezik, število vernikov-katoličanov in drugovercev, razdelitev škofije). Po kratkem zgodovinskem orisu škofije so navedeni osebni podatki vladajočega škofa, sledi stolni kapitelj, ordinariat, bogoslovje (naveden profesorski zbor), semenišče (vodstvo in število bogoslovcev: 68 + 7), dijaško semenišče Maximilianum-Viktorinum (vodstvo in število gojencev: 126). Pregled župnij je podan po naddekanatih in dekanatih. Pri vsaki župniji je naveden podatek o ustanovitvi župnije, o gradnji cerkve, o kapelah, patronatih, o številu vernikov (katoličanov in drugovercev), navedena je železniška postaja, pošta, občina, okraj, telefon, šola (koliko razredov ima) in osnovni podatki o službujočih duhovnikih. Nato so navedeni duhovniki v raznih službah (veroučitelji, semeniški duhovniki, duhovniki v vojaški službi in v raznih upravnih službah), duhovniki, ki bivajo izven škofije in upokojeni duhovniki. Sledi statistični pregled škofije (dekanati, župnije, ekspoziature, cerkve, kapele, svetni in redovni duhovniki, redovnice, število katoličanov), cerkvene bratovščine, družbe in društva. Redovniki (str. 406—471) in redovnice (str. 472—525) so razdeljeni po provincah. Pri vsakem redu je naveden kratek zgodovinski oris province in njeno vodstvo. Pri vsakem samostanu je naveden točen naslov, kdaj je bil ustanovljen in osnovni podatki o cerkvi. O redovnih duhovnikih so navedeni podatki o rojstvu in po-

²⁹ Splošno o podatkih tega priročnika glej ZC 36 (1982), 235—236.

³⁰ Po prvi svetovni vojni je župnija Sobota pri Radljah prišla v upravo sekovske škofije.

³¹ Splošni podatki o tem letopisu v ZC 36 (1982), 236—237.

svetitvi za duhovnika, bratje laiki so navedeni imenoma brez osebnih podatkov, novinci in bratje tretjeredniki pa so navedeni samo po številu. Pri redovnicah je navedeno imenoma samo vodstvo, ter število sester in gojenk oziroma otrok, če so redovnice skrbele za šolo ali konvikt. V rubriki Katoliški tisk (str. 540) zvemo, da je tega leta v lavantinski škofiji izhajalo 12 listov in revij, ter tri priloge. Omeniti velja še statistični pregled jugoslovanskih škofij, kjer je navedena površina posameznih škofij, njeno prebivalstvo, cerkvene ustanove, kler, moški ter ženski redovi in kongregacije.

Po dolgem premoru je naslednji letopis lavantinske škofije izšel šele leta 1948 v drobnem zvezku (47 strani). Vrstni red podatkov je naslednji: ordinarij, škofijski ordinariat, seznam dekanij in duhovnij, službujoči duhovniki z letnico, od kdaj so na župniji, seznam duhovnikov po abecednem redu (navedena je samo služba), lavantinski duhovniki izven škofije (samo kje delujejo) in seznam župnij, ki nimajo svoje pošte.

Leta 1956 je izšel letopis razmnožen na ciklostil formata A 4 z naslednjo strukturo podatkov: statistični pregled, ordinarij in ordinariat, okrožja naddekanatov, župnije po dekanijah (v okviru župnije je naveden duhovnik z letnico, od kdaj je na župniji), abecedni seznam duhovnikov z navedbo službe in osnovnimi osebnimi podatki, lavantinski duhovniki izven škofije, tuji duhovniki v lavantinski škofiji in seznam duhovnikov po fizični starosti.

Tudi leta 1963 je izšel letopis razmnožen na ciklostil, vendar v knjižni obliki. V podnaslovu je navedeno posvetilo ob stoletnici Slomškove smrti in 1100-letnici prihoda sv. bratov Cirila in Metoda med Slovane. Na prvi strani je vpleljena fotografija mariborske stolnice. Struktura podatkov je več ali manj ustaljena: vladajoči papež, škof ordinarij, generalni vikar, kapitelj, ordinariat in škofijski sveti, bogoslovci — navedeno je le število), okrožja naddekanatov, dekanije in župnije. Pri vsaki župniji je naveden službujoči duhovnik z letnico, od kdaj je na župniji in pošta. Abecedni seznam duhovnikov z osnovnimi podatki, duhovniki izven škofije in tuji duhovniki v mariborski škofiji, bogoslovno³² in dijaško³³ semenišče (bogoslovci in dijaki so navedeni imenoma po letnikih oziroma razredih), duhovniki po kanonični starosti, spremembe in popravki ter statistični pregled. Dodan je še posebej razmnožen dodatek z abecednim seznamom župnij.

Leta 1969 je letopis zopet izšel v tisku. Že v naslovu je opaziti spremembo, ker se je škofija preimenovala v Mariborsko (— lavantinsko).³⁴ V začetku je objavljena slika vladajočega škofa Maksimilijana Držečnika. Struktura podatkov je nekoliko dopolnjena po naslednjem vrstnem redu: papež, nuncij, metropolit, ordinarij, možni škof, generalni vikar, vrsta lavantinskih škofov, naslovi škofij v Jugoslaviji, statistični pregled škofije, kapitelj, ordinariat, škofijski sveti, semenišče, okrožja naddekanatov, dekanije in župnije. Župnije so razvrščene po abecednem redu. Pri vsaki je navedena pošta in službujoči duhovnik. Duhovniki in redovniki so prav tako razvrščeni v posebnem seznamu po abecednem redu z osnovnimi osebnimi podatki. Sledijo seznam duhovnikov in redovnikov po kanonični starosti, duhovniki drugih škofij, lavantinski duhovniki, ki delujejo izven svoje škofije, umrli duhovniki, bogoslovci, gojenci dijaškega semenišča v Mariboru, gojenci v malih semeniščih v Djakovem in Pazinu, naslovi drugih slovenskih župnij. Zanimiv je tudi grafični prikaz starostne piramide v škofiji.

Leta 1971 je izšel letopis za vso Slovenijo pod naslovom *Cerkev na Slovenskem*.³⁵ Podatke o mariborski škofiji najdemo na str. 155—239. Na prvem mestu moramo omeniti zgoščen zgodovinski prikaz škofije, sledi kratek statistični pregled škofije,

³² Leta 1941 je mariborsko bogoslovje moralo prenehati z delom. Mariborski bogoslovci so večinoma nadaljevali svoje študije v Ljubljani. Leta 1968 je škof Držečnik mariborsko bogoslovje obnovil in ustanovil mariborski oddelek teološke fakultete za četrty, peti in šesti letnik mariborskih bogoslovcev.

³³ Leta 1962 je ustanovil škof Držečnik v Mariboru Slomškovo dijaško semenišče. To je nadomestilo Maximilianum-Viktorinum, ki je prav tako postalo žrtev vojne.

³⁴ Glej op. 11.

³⁵ Opis podatkov v letopisu v: ZC 36 (1982), 238—239.

življenjski podatki vladajočega škofa, pomožnega škofa, generalnega vikarja, seznam vseh lavantinskih škofov z letnico vladanja, stolni kapitelj (najprej kratek zgodovinski oris, nato osebni podatki o kanonikih), škofijska kurija, Slomškovo dijaško semenišče v Mariboru (vodstvo in število gojencev: 64), razdelitev škofije po dekanijah. Župnije so razvrščene po abecednem redu. Pri vsaki župniji je naveden točen naslov, število prebivalcev, zgodovinski podatek o ustanovitvi župnije in zidavi cerkve, o podružnih cerkvah in kapelah in od kdaj je službujoči duhovnik na župniji. Sledi abecedni seznam duhovnikov z osnovnimi življenjskimi podatki, duhovniki mariborske škofije po kanonični starosti, umrli škofijski duhovniki (od 1. marca 1969), duhovniki drugih škofij, ki delujejo v mariborski škofiji, okrožja naddekanatov, bogoslovno semenišče v Mariboru (vodstvo), bogoslovci mariborske škofije v študijskem letu 1970/71, so navedeni imenoma z rojstnimi podatki.

V letu 1974 je izšel letopis za vso Jugoslavijo.³⁶ Podatki o Mariborski škofiji so na straneh 561—608. Tudi v tem letopisu je najprej podan kratek pregled škofije, sledi mu zgodovinski oris in vrsta lavantinsko-mariborskih škofov, ordinarij, pomožni škof, kapitelj, duhovniški svet, škofijska kurija, bogoslovno in dijaško semenišče v Mariboru. Župnije in duhovnije so razdeljene po naddekanatih in dekanatih. Pri vsaki župniji je točen naslov, podatek o ustanovitvi župnije in gradnji cerkve; število vernikov, občina, železniška postaja, avtobusna zveza, šola in osnovni podatki o službujočih duhovnikih. Sledi seznam duhovnikov v raznih drugih službah, duhovnikov, ki bivajo izven svoje škofije, seznam upokojenih duhovnikov, duhovnikov drugih škofij, ki živijo ali delujejo na ozemlju mariborske škofije. Statistični pregled škofije ima naslednje rubrike: dekanije, župnije, cerkve, kapele, veroučni prostori, škofijski duhovniki, redovniki, redovnice in število prebivalcev. Dodan je še pregled duhovščine mariborske škofije.³⁷

Zadnji letopis do sedaj je izšel leta 1978, in sicer zopet za vso Slovenijo.³⁸ Podatki o mariborski škofiji so na str. 135—216 po naslednjem vrstnem redu: mariborski škof, pomožni škof in generalni vikar, stolni kapitelj, konzistorij, duhovniški svet, škofijska kurija, odlikovanja, bogoslovno semenišče v Mariboru (vodstvo in bogoslovci po letnikih). Pri vsakem bogoslovcu so navedeni njegovi rojstni podatki. Slomškovo dijaško semenišče v Mariboru (vodstvo in število gojencev), seznam redovom inkorporiranih župnij, seznam župnij, ki jih upravljajo redovniki, seznam župnij, ki jih soupravljajo škofijski duhovniki, pregled stanja župnij mariborske škofije, od drugod v mariborsko škofijo inkardinirani duhovniki, iz mariborske škofije ekskardinirani duhovniki, seznam duhovnikov mariborske škofije, ki bivajo ali delujejo v inozemstvu in ki začasno delujejo v drugih škofijah, seznam duhovnikov, ki bivajo v mariborski škofiji, pastoralna ureditev mariborske škofije. Pregled župnij je zopet razdeljen po naddekanatih in dekanatih. Pri vsaki župniji je naveden patron župnijske cerkve, ustanovna letnica župnije in število prebivalcev. Nato so župnije razvrščene po abecednem redu. V tem seznamu je točen naslov župnije, patron župnijske cerkve, službujoči duhovniki z letnico nastavitve. Podružnice so žal navedene samo po številu. Sledi abecedni seznam duhovnikov z osnovnimi življenjskimi podatki, nato so navedeni še umrli duhovniki (za redovnike od leta 1967, za škofijske duhovnike od leta 1917 dalje).

Mariborski ordinariat je izdal tudi dva nekrologija, in sicer leta 1936 *Nekrologij svetnih in redovnih duhovnikov lavantinske škofije od 1. septembra 1859 do 30. junija 1936*. Na prvi strani nekrologija je objavljena slika škofa Antona Martina Slomška. Duhovniki so navedeni po dnevih v letu (npr. vsi duhovniki, ki so umrli 1. januarja, ne glede na leto). Pri vsakem duhovniku je navedena letnica rojstva, letnica smrti in zadnja služba. Abecedni seznam na koncu knjige nam omogoča, da posa-

³⁶ Splošni opis podatkov v: ZČ 36 (1982), 239.

³⁷ V letopisu so iz mariborske škofije objavljene naslednje slike: stolnica in škof Slomšek (XX.), karta ljubljanske cerkvene pokrajine (po str. 496), cerkve: Sv. Trojica v Slovenskih goricah (576), Bogojina in Murska Sobota (581) in Ptujška gora (586).

³⁸ Splošni opis podatkov v: ZČ 36 (1982), 239—240.

mezne osebe v knjigi hitro najdemo. Podatke je s pomočjo ostalih duhovnikov zbral župnik Viktor Kragl z željo, »naj bo živ in hvaležen spomin na rajne tovariše«, kot je zapisal v predgovoru.

Drugi nekrologij je izšel leta 1959, in sicer za obdobje od 1. septembra 1859 do 1. januarja 1959. Ta nekrologij je sestavil dr. Franc Lukman, izšel pa je ob 100-letnici prenosa škofijskega sedeža iz Št. Andraža v Maribor. Narejen je po istih načelih kot njegov predhodnik.

Podatke o župnijah in duhovnikih mariborske škofije najdemo tudi v *Adresar(ju) katoličke Crkve u SFRJ*, Zagreb 1981 na str. 419—455 in v *Naslovnik(ih) slovenskih škofij* za leta 1981, 1982, 1983 in 1984. Vendar nam ti priročniki v skladu s svojim naslovom nudijo le naslove v slovenskih škofijah nastavljenih duhovnikov.³⁹

Vsekakor pa so letopisi mariborske škofije poleg drugih podatkov, ki nam jih nudijo, nepogrešljiv vir za vsako podrobnejšo analizo teritorialne razdelitve škofije, njene hierarhične strukture in njene personalne politike.

Zusammenfassung

DIE SCHEMATISMEN DER DIÖZESE LAVANT — MARIBOR ALS HISTORISCHE QUELLE

France Martin Dolinar

Der erste Schematismus der Diözese Lavant — Maribor erschien im Jahre 1796. Die nächsten folgen dann in den Jahren 1788, 1804, 1809, 1810, 1815, 1817, 1819. Von 1821 bis 1925 inklusive wurden Schematismes jedes Jahr, dann bis 1934 alle zwei Jahre, seit dem nur noch gelegentlich herausgegeben. Die wertvollen Angaben machen diese Schematismen zu einer unentbehrlichen Quelle für jeden, der sich eingehender mit der territorialen Einteilung der Diözese, ihrer hierarchischen Struktur und ihrer Personalpolitik befassen will. Die Diözesankronik, die seit 1895 in den Schematismen publiziert wurde, bringt eine Reihe wertvoller Analysen der Zeitgeschichte und stellt damit eine logische Fortsetzung der Geschichte des ältesten Bistums in Slowenien dar, die von einem Domherrn von Maribor, Ignacij Orožen in den Jahren 1875 bis 1889 veröffentlicht wurde.

GORIŠKI LETNIK — ZBORNIK GORIŠKEGA MUZEJA

Goriški muzej (Nova Gorica) je začel leta 1974 izdajati svojo redno letno publikacijo z naslovom »Goriški letnik«. Doslej je izšlo deset števil. Zbornik prinaša znanstvene in poljudno-znanstvene prispevke predvsem s področja arheologije, etnologije, zgodovine, zgodovine umetnosti, literarne zgodovine; prispevki so vezani prvenstveno na prostor severne Primorske ter sosednje Furlanije. Tako sodelujejo v zborniku tudi tuji pisci z obmejnih področij. »Goriški letnik« želi biti tudi revija, ki naj ustvari dialog na znanstveni ravni ob naši zahodni meji. K temu naj poleg objav znanstvenih člankov pripomorejo tudi ocene in poročila o različnih periodičnih publikacijah, ki izhajajo v deželi Furlaniji-Juljski krajini.

»Goriški letnik« lahko naročite pri Goriškem muzeju, Grajska 1, YU-65001 Nova Gorica.

³⁹ Splošni opis podatkov v: ZC 36 (1982), 240.